

**Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych
z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 167, poz. 1398)**

tj. z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 594)

(zm. Dz.U. z 2012 r. poz. 1101, Dz.U. 2011 Nr 240, poz. 1431, Dz.U. 2011 Nr 163, poz. 981, Dz.U. 2011 Nr 149, poz. 887, Dz.U. 2011 Nr 106, poz. 622, Dz.U. 2011 Nr 92, poz. 531, Dz.U. 2010 Nr 197, poz. 1307, Dz.U. 2010 Nr 152, poz. 1016)

Tytuł I. Przepisy ogólne.

Art. 1 [Zakres przedmiotowy] Ustawa określa zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych.

Art. 2 [Katalog kosztów]

1. Koszty sądowe obejmują opłaty i wydatki.
2. Do uiszczenia kosztów sądowych obowiązana jest strona, która wniosła do sądu pismo podlegające opłacie lub powodujące wydatki, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 3 [Pisma podlegające opłacie]

1. Opłacie podlega pismo, jeżeli przepis ustawy przewiduje jej pobranie.
2. Opłacie podlegają w szczególności następujące pisma:
1) pozew i pozew wzajemny;
2) apelacja i zażalenie;
3) skarga kasacyjna i skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
4) sprzeciw od wyroku zaocznego;
5) zarzuty od nakazu zapłaty;
6) interwencja główna i uboczna;
7) wniosek:
a) o wszczęcie postępowania nieprocesowego,
b) o ogłoszenie upadłości,
c) o wpis i wykreślenie w księdze wieczystej,
d) o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym i w rejestrze zastawów oraz o zmianę i wykreślenie tych wpisów;
8) skarga:
a) o wznowienie postępowania,
b) o uchylenie wyroku sądu polubownego,
c) na orzeczenie referendarza sądowego,
d) na czynności komornika;
9) odwołanie od decyzji oraz zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty¹⁾, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.
3. Opłacie podlega wniosek o wydanie na podstawie aktu: odpisu, wypisu, za wiadczenia, wyciągu, innego dokumentu oraz kopii, a nadto wniosek o wydanie odpisu księgi wieczystej (opłata kancelaryjna).

Art. 4 [Podmioty obowiązane]

1. Pismo wnoszone przez kilka osób podlega jednej opłacie. Jeżeli jednak przedmiotem sprawy są roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju i oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo formalne), każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania.
2. Opłatę od wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej pobiera się od osoby, która wystąpiła z takim wnioskiem, tak również wówczas, gdy na jego podstawie mają być ujawnione prawa osób, które nie są wnioskodawcami.
3. Nie pobiera się opłaty od wniosku o sporządzenie uzasadnienia oraz doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, zgłoszonego w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji.

Art. 5 [Katalog wydatków]

1. Wydatki obejmują w szczególności:
1) koszty podróży strony zwolnionej od kosztów sądowych związane z nakazaniem przez sąd jej osobistym stawieniem;
2) zwrot kosztów podróży i noclegu oraz utraconych zarobków lub dochodów wiadczków;
3) wynagrodzenie i zwrot kosztów poniesionych przez biegłych, tłumaczy oraz kuratorów ustanowionych dla strony w danej sprawie;
4) wynagrodzenie należne innym osobom lub instytucjom oraz zwrot poniesionych przez nie kosztów;
5) koszty przeprowadzenia innych dowodów;
6) koszty przewozu zwierząt i rzeczy, utrzymywania ich lub przechowywania;
7) koszty ogłoszeń;
8) koszty osadzenia i pobytu w areszcie;
9) ryczałty należne kuratorom sądowym za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w sprawach: o unieważnienie małżeństwa, o rozwód oraz separację, a także za uczestniczenie przy ustalonych przez sąd kontaktach rodziców z dziećmi;
10) koszty wystawienia za wiadczenia przez lekarza sądowego.
2. Wydatki związane z doręczaniem pism sądowych nie obciążają stron.
3. Wydatki związane ze zwrotem opłat nie obciążają stron.

Art. 6 [Koszty mediacji] Koszty mediacji nie stanowią wydatków.

Art. 7 [Pojęcie strony i pisma]

1. Stroną w rozumieniu ustawy jest każdy uczestnik postępowania sądowego, w tym także świadek, biegły i tłumacz, a kosztami procesu są również koszty innych rodzajów postępowania.

2. Przez pismo wnoszone do sądu rozumie się również składany ustnie do protokołu pozwu, wniosek wszczynający innego rodzaju postępowanie lub inny wniosek, jeżeli podlega opłacie.

Art. 8 [Odesłanie]

1. W postępowaniu dotyczącym kosztów sądowych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Postanowienie sądu lub referendarza sądowego w przedmiocie kosztów sądowych może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

Art. 9 [Upoważnienie] Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych, w tym wnoszonych na rachunek bankowy sądu lub w formie znaków opłaty sądowej według ustalonego wzoru, mając na względzie łatwość uiszczania opłat przez strony oraz skutek w postaci zwrotu lub odrzucenia pisma, od którego przy jego wniesieniu nie została uiszczona należna opłata;

2) wzór oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, o którym mowa w art. 102 ust. 2, a także sposób udostępniania osobom fizycznym wzorów druków tych oświadczeń w siedzibach sądów, mając na względzie komunikatywność niezbędnych pouczeń dla stron co do sposobu wypełnienia, skutków niezłożenia lub złożenia nieprawdziwego oświadczenia;

3) wysokość wynagrodzenia i zwrot wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w danej sprawie, mając na względzie rodzaj sprawy, stopień jej zawiłości i nakład pracy kuratorów.

Tytuł II. Opłaty.

Dział 1. Przepisy ogólne.

Art. 10 [Uiszczenie] Opłaty należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie.

Art. 11 [Rodzaje opłat] Opłata jest stała, stosunkowa albo podstawowa.

Art. 12 [Opłata stała] Opłata stała pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 5 000 złotych.

Art. 13 [Opłata stosunkowa]³⁾

1. Opłata stosunkowa pobiera się w sprawach o prawa majątkowe; wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000 złotych.

2. Opłata stosunkowa w sprawach o prawa majątkowe dochodzone w postępowaniu grupowym wynosi 2% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000 złotych.

Art. 14 [Opłata podstawowa]

1. Opłata podstawowa pobiera się w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej.

2. (uchylony)

3. Opłata podstawowa wynosi 30 złotych i stanowi minimalną opłatą, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

4. Pobranie od pisma opłaty podstawowej wyłącza pobranie innej opłaty.

5. Przepisów o opłacie podstawowej nie stosuje się w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz w postępowaniu rejestrowym.

Art. 15 [Opłata tymczasowa]

1. Od pisma wniesionego w sprawie o prawa majątkowe, w której wartość przedmiotu sprawy nie da się ustalić w chwili jej wszczęcia, przewodniczący określa opłatą tymczasową.

2.⁴⁾ Opłata tymczasowa określa się w granicach od 30 złotych do 1 000 złotych, a w sprawach dochodzonych w postępowaniu grupowym od 100 złotych do 10 000 złotych.

3. W orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji sąd określa wysokość opłaty ostatecznej, która jest bądź opłatą stosunkową, obliczoną od wartości przedmiotu sporu ustalonej w toku postępowania, bądź opłatą określoną przez sąd, jeżeli wartość tej nie udało się ustalić. W tym wypadku opłata ostateczna sąd określa w kwocie nie wyższej niż 5 000 złotych, mając na względzie społecznie doniosłość rozstrzygnięcia i stopień zawiłości sprawy.

Art. 16 [Dopłata; zwrot różnicy]

1. Jeżeli opłata ostateczna jest wyższa od opłaty tymczasowej, sąd orzeka o obowiązku uiszczenia różnicy, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.

2. (uchylony)

Art. 17 [Wstąpienie osoby do sprawy] W wypadku wstąpienia do sprawy osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania, pobiera się od tej osoby opłata należna od takiego pozwu lub wniosku.

Art. 18 [Opłata od pozwu lub wniosku wszczynającego]

1. Cała opłata pobiera się od pozwu i pozwu wzajemnego oraz wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego lub samodzielnej jego części, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. ⁵⁾Przepisy ustawy przewidują ce pobranie opłaty od pozwu lub wniosku wszczynając go post powanie w sprawie stosuje się również do opłaty od apelacji, skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, interwencji głównej, skargi o wznowienie post powania, skargi o uchylenie wyroku s du polubownego, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 19 [Opłata w cz ciach ułamkowych]

1. Połow opłaty pobiera się od sprzeciwu od wyroku zaocznego i od wniosku o uchylenie europejskiego nakazu zapłaty.

2. Czwart cz opłaty pobiera się od:

- 1) pozwu w post powaniu nakazowym;
- 2) pozwu w elektronicznym post powaniu upominawczym.

3. Pi t cz opłaty pobiera się od:

- 1) interwencji ubocznej;
- 2) za alenia, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

4. Trzy czwarte cz ci opłaty pobiera się od pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w post powaniu nakazowym.

Art. 20 [Opłata minimalna]

1. Opłata, o której mowa w art. 19, nie może wynosić mniej niż 30 złotych.

2. Jeżeli opłata ta ma być pobrana przed ustaleniem opłaty ostatecznej, pobiera się odpowiedni cz opłaty tymczasowej, nie mniej jednak niż 30 złotych.

Art. 21 [Zaokr glenie ko cówek] Ko cówek opłaty zaokr gla się w gór do pełnego złotego.

Dział 2. Wysoko opłat we wszystkich rodzajach spraw.

Art. 22 [Opłata od za alenia na postanowienie] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od za alenia na postanowienie w przedmiocie:

- 1) oddalenia wniosku o wył czenie s dziego lub ławnika;
- 2) skazania na grzywn strony, wiadka, biegłego, tłumacza lub innej osoby oraz odmowy zwolnienia od grzywny;
- 3) przymusowego sprowadzenia lub aresztowania wiadka oraz odmowy zwolnienia od przymusowego sprowadzenia;
- 4) wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez biegłego, tłumacza i kuratora;
- 5) nale no ci wiadka.

Art. 23 [Wnioski; apelacje; skargi] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od:

- 1) wniosku o wszcz cie post powania nieprocesowego lub samodzielnej jego cz ci, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej;
- 2) apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie post powania i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie, w której post powanie nieprocesowe zostało wszcz te z urz du;
- 3) wniosku o przeprowadzenie post powania pojednawczego;
- 4) wniosku o zabezpieczenie dowodu.

Art. 24 [Orzeczenia s dów zagranicznych]

1. Opłat stał w kwocie 300 zł pobiera się od wniosku o:

- 1) ustalenie, e orzeczenie s du pa stwa obcego lub rozstrzygni cie innego organu pa stwa obcego podlega albo nie podlega uznaniu;
 - 2) stwierdzenie wykonalno ci orzeczenia s du pa stwa obcego lub rozstrzygni cia innego organu pa stwa obcego albo ugody zawartej przed tym s dem lub organem lub zatwierdzonej przez ten s d lub organ;
 - 3) uznanie lub stwierdzenie wykonalno ci orzeczenia s du polubownego lub ugody zawartej przed tym s dem.
2. Opłat stał w kwocie 200 zł pobiera się od wniosku o dokonanie przez s d czynno ci w trakcie post powania przed s dem polubownym niewymienionych w ust. 1.

Art. 25 [Opłata stała 100 zł]

1. Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) skargi na czynno ci komornika;
- 2) za alenia na odmow dokonania czynno ci notarialnej.

2. Opłat od skargi na orzeczenie referendarza pobiera się w wysoko ci opłaty od wniosku o wydanie tego orzeczenia, nie wi cej jednak niż 100 złotych.

Dział 3. Wysoko opłat w procesie.

Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego.

Art. 26 [Opłata stała 600 zł]

1. Opłat stał w kwocie 600 złotych pobiera się od pozwu o:

- 1) rozwód;
- 2) separacj ;
- 3) ochron dóbr osobistych;

- 4) ochrona niemających tych praw autorskich;
 - 5) ochrona niemających tych praw wynikających z uzyskania patentu na wynalazek, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub zdobniczego, prawa ochronnego na znak towarowy, prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne, prawa z rejestracji topografii układów scalonych, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego;
 - 6) ochrona innych praw niemających tych, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej;
 - 7) ochrona niemających tych praw dochodzonych w postępowaniu grupowym.
2. W sprawach o rozwód, o separację lub o unieważnienie małżeństwa, w razie zasądzenia alimentów na rzecz małżonka w orzeczeniu koźnym postępowanie w instancji, pobiera się od małżonka zobowiązanego opłat stosunkowo od zasądzonych roszczeń, a w razie nakazania eksmisji jednego z małżonków albo podziału wspólnego majątku pobiera się taką opłat w wysokości przewidzianej od pozwu lub wniosku w takiej sprawie.

Art. 27 [Opłata stała 200 zł] Opłata stała w kwocie 200 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa;
- 2) unieważnienie małżeństwa;
- 3) rozwinięcie przysposobienia;
- 4) zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa;
- 5) unieważnienie uznania dziecka;
- 6) ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej;
- 7) naruszenie posiadania;
- 8) uchylene uchwały organu spółdzielni;
- 8a) stwierdzenie nieważności uchwały organu spółdzielni;
- 8b) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółdzielni;
- 9) uchylene uchwały wspólnoty mieszkaniowej;
- 10) przyjęcie w poczet członków spółdzielni mieszkaniowej;
- 11) opróżnienie lokalu mieszkalnego lub lokalu o innym przeznaczeniu;
- 12) ustalenie wstępu pieniądza w stosunek najmu.

Art. 27a [Opłata stała 500 zł] Opłata stała w kwocie 500 złotych pobiera się od pozwu w sprawie wydania orzeczenia zastępującego uchwałę walnego zgromadzenia spółdzielni o podziale.

Art. 27b [Opłata stała 100 zł] Opłata stała w kwocie 100 złotych pobiera się od pozwu w sprawie rozpoznawanej w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń.

Art. 28 [Opłaty w postępowaniu uproszczonym] W sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym pobiera się opłat stałą od pozwu, przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, a od apelacji, przy wartości przedmiotu zaskarżenia:

- 1) do 2 000 złotych - 30 złotych;
- 2) ponad 2 000 złotych do 5 000 złotych - 100 złotych;
- 3) ponad 5 000 złotych do 7 500 złotych - 250 złotych;
- 4) ponad 7 500 złotych - 300 złotych.

Rozdział 2. Sprawy gospodarcze.

Art. 29 [Opłaty w sprawach spółki] Opłata stała w kwocie 2 000 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) rozwinięcie spółki;
- 2) wyłączenie wspólnika ze spółki;
- 3) uchylene uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;
- 4) stwierdzenie nieważności uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;
- 5) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółki.

Art. 30 [Ochrona rodowiska] Opłata stała w kwocie 100 złotych pobiera się od pozwu w sprawie z zakresu ochrony rodowiska.

Art. 31 [Prywatyzacja; przetarg] Opłata stała w kwocie 1 500 złotych pobiera się od pozwu:

- 1) w sprawie z umowy o przekazanie mienia w ramach prywatyzacji;
- 2) w sprawie o unieważnienie przetargu.

Art. 32 [Opłata stała 1000 zł]

1. Opłata stała w kwocie 1 000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a taką opłat od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

2. Opłata stała w kwocie 500 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

3. Opłata stała w kwocie 100 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty¹⁾, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, a taką opłat od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

4. Opłata stała w kwocie 50 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty¹⁾ oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego.

Art. 33 [Opłata stała 3000 zł] Opłata stała w kwocie 3 000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, a taką opłat od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

Art. 34 [Skarga na orzeczenie w sprawach zamówień publicznych]

1. Od skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych pobiera się opłat stałą w wysokości pięciokrotnie niż w wpisie wniesionego od odwołania w sprawie, której dotyczy skarga, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Je eli skarga, o której mowa w ust. 1, dotyczy czynno ci w post powaniu o udzielenie zamówienia publicznego podj tych po otwarciu ofert, pobiera si opłat stosunkow w wysoko ci 5% warto ci przedmiotu zamówienia w post powaniu, którego skarga dotyczy, jednak nie wi cej ni 5 000 000 złotych.

Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpiecze społecznych.

Art. 35 [Z zakresu prawa pracy]

1. W sprawach z zakresu prawa pracy pobiera si opłat podstawow w kwocie 30 złotych wył cznie od apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednak e w sprawach, w których warto przedmiotu sporu przewy sza kwot 50 000 złotych, pobiera si od wszystkich podlegaj cych opłacie pism procesowych opłat stosunkow .

2. Pracownik i pracodawca uiszczaj opłat podstawow od pism podlegaj cych opłacie wymienionych w ust. 1, tak e w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy wytoczonej z powództwa inspektora pracy.

Art. 36 [Z zakresu ubezpiecze] W sprawach z zakresu ubezpiecze społecznych i w sprawach odwoła rozpoznawanych przez s d pracy i ubezpiecze społecznych pobiera si opłat podstawow w kwocie 30 złotych wył cznie od apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia.

Dział 4. Wysoko opłat w post powaniu nieprocesowym.

Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opieku czego.

Art. 37 [Mał e stwo; separacja] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) zezwolenie na zawarcie zwi zku mał e skiego;
- 2) zmian wyroku orzekaj cego rozwód lub separacj w cz ci dotycz cej władzy rodzicielskiej;
- 3) separacj na zgodne danie mał onków;
- 4) zniesienie separacji;
- 5) zezwolenie na udzielenie pełnomocnictwa do o wiadczenia o wst pieniu w zwi zek mał e ski;
- 6) zwolnienie od obowi zku zło enia lub przedstawienia kierownikowi urz du stanu cywilnego dokumentu potrzebnego do zawarcia zwi zku mał e skiego.

Art. 38 [Podział majtku wspólnego]

1. Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera si od wniosku o podział majtku wspólnego po ustaniu mał e skiej wspólnoci majtkowej.
2. Je eli wniosek zawiera zgodny projekt podziału tego majtku, pobiera si opłat stał w kwocie 300 złotych.

Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego.

Art. 39 [Nieruchomo ci; zarz d rzecz wspólne]

1. Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) ustanowienie drogi koniecznej;
- 2) rozgraniczenie nieruchomości;
- 3) stwierdzenie nabycia słu ebno ci gruntowej przez zasiedzenie.

2. Opłat w kwocie 100 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) ustalenie sposobu korzystania z rzeczy wspólnej;
- 2) ustanowienie zarz dcy rzeczy wspólnej lub przedmiotu u ytkowania;
- 3) rozstrzygni cie co do dokonania czynno ci dotycz cej rzeczy wspólnej.

Art. 40 [Zasiedzenie] Opłat stał w kwocie 2 000 złotych pobiera si od wniosku o stwierdzenie nabycia własno ci nieruchomości przez zasiedzenie.

Art. 41 [Zniesienie współwłasno ci]

1. Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera si od wniosku o zniesienie współwłasno ci.
2. Je eli wniosek zawiera zgodny projekt zniesienia współwłasno ci, pobiera si opłat stał w kwocie 300 złotych.

Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o ksi gach wieczystych.

Art. 42 [Wpis w ksi dze wieczystej]

1. Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera si od wniosku o wpis w ksi dze wieczystej własno ci, u ytkowania wieczystego lub ograniczonego prawa rzeczowego, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Je eli wniosek dotyczy wpisu udziału w prawie, pobiera si cz opłaty stałej proporcjonaln do wysoko ci udziału, nie mniej jednak ni 100 złotych.

3. Od wniosku o wpis w księdze wieczystej własności, uytworzenia wieczystego lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu na podstawie dziedziczenia, zapisu lub działu spadku albo zniesienia współwłasności pobiera się jeden opłat stały w wysokości 150 złotych niezależnie od liczby udziałów w tych prawach.

Art. 43 [Wpis; rozwinięcie] Opłat stały w kwocie 150 złotych pobiera się od wniosku o wpis:

- 1) własności, uytworzenia wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami;
- 2) własności nieruchomości rolnej o powierzchni do 5 ha;
- 3) praw osobistych i roszczeń;
- 4) zmiany treści ograniczonych praw rzeczowych.

Art. 44 [Połczenie; odłączenie nieruchomości]

1. Opłat stały w kwocie 60 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) założenie księgi wieczystej;
 - 2) połączenie nieruchomości w jednej księdze wieczystej, która jest już prowadzona, niezależnie od liczby łączonych nieruchomości;
 - 3) odłączenie nieruchomości lub jej części;
 - 4) sprostowanie działu I-O;
 - 5) wpis ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym;
 - 6) dokonanie innych wpisów, poza określonymi w art. 42 i 43.
2. Jeżeli założenie księgi wieczystej następuje w związku z odłączeniem nieruchomości lub jej części z istniejącej księgi wieczystej, pobiera się tylko jeden opłat stały określony w ust. 1.

Art. 45 [Opłata stała]

1. Opłat stały określony w art. 44 ust. 1 pkt 1-3 pobiera się niezależnie od opłaty za dokonanie wpisu własności, uytworzenia wieczystego lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.
2. Opłat stały określony w art. 42 i 43 pobiera się odrębnie od wniosku o wpis każdego prawa, choćby wpis dwóch lub więcej praw miał być dokonany na tej samej podstawie prawnej.
3. Od wniosku o wpis hipoteki łącznej lub służebności pobiera się jeden opłat stały, choćby wniosek ten obejmował więcej niż jedną księgę wieczystą.

Art. 46 [Wykreślenie wpisu] Od wniosku o wykreślenie wpisu pobiera się połowę opłaty należnej od wniosku o wpis.

Art. 47 [Wydatki nieobciążające stron] Wydatki związane z drukiem księgi wieczystej i teczek akt tej księgi nie obciążają stron.

Art. 48 [Złożenie do zbioru dokumentów] Od wniosku o złożenie do zbioru dokumentów pobiera się opłat stały, przewidziany dla wniosku o wpis do księgi wieczystej.

Rozdział 4. Sprawy z zakresu prawa spadkowego.

Art. 49 [Spadek]

1. Opłat stały w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) stwierdzenie nabycia spadku;
- 2) zabezpieczenie spadku;
- 3) sporządzenie spisu inwentarza;
- 4) odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

2. Jeżeli wnioski, o których mowa w ust. 1, są umieszczone w jednym piśmie lub we wniosku o dział spadku, opłat pobiera się od każdego z nich odrębnie.

Art. 50 [Zabezpieczenie spadku po cudzoziemcu] Opłat stały w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku;
- 2) wniosku o zabezpieczenie spadku po cudzoziemcu;
- 3) wniosku o wydanie własnościowemu konsulowi spadku po cudzoziemcu.

Art. 51 [Dział spadku]

1. Opłat stały w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku, pobiera się opłat stały w kwocie 300 złotych.
2. Opłat stały w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku i zniesienia współwłasności, pobiera się opłat stały w kwocie 600 złotych.

Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 52 [Rejestr przedsiębiorców]⁷⁾ Opłat stały w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie podmiotu w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 53 [Rejestr stowarzyszeń]

1. Opłat stały w kwocie 250 złotych pobiera się od wniosku o zarejestrowanie w Krajowym Rejestrze Sądowym w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

2.⁸⁾ Opłat stał w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku, o którym mowa w ust. 1, jeżeli dotyczy on jednocześnie wpisu do rejestru przedsiębiorców.

Art. 54 [Rejestr dłużników niewypłacalnych] Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera się od wniosku o:

1) dokonanie zmiany wpisu dotyczącego podmiotu wpisanego tylko w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej połączone z wykreśleniem z Krajowego Rejestru Sądowego;

Art. 55 [Zmiana podmiotu w rejestrze przedsiębiorców]⁹⁾ Opłat stał w kwocie 250 złotych pobiera się od wniosku o dokonanie zmiany wpisu dotyczącego podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców.

Art. 56 [Zmiana w rejestrze stowarzyszeń] Opłat stał w kwocie 150 złotych pobiera się od wniosku o:

1) dokonanie zmiany wpisu dotyczącego podmiotu wpisanego tylko w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, niewpisanego do rejestru przedsiębiorców;

2) wykreślenie z rejestru przedsiębiorców - bez wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego;

3) wykreślenie z rejestru dłużników niewypłacalnych.

Art. 57 [Opłata przy zbiegu wniosków] W wypadku jednoczesnego wniesienia przez tego samego wnioskodawcę, na kilku formularzach, kilku wniosków o wpis lub o dokonanie zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym - pobiera się tylko jedną opłat, z tym że jeżeli przepis przewiduje dla danego rodzaju spraw opłatę w różnych wysokościach - pobiera się opłatę wyższą.

Art. 58 [Skarga na orzeczenia referendarza] Jedną opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od skargi na orzeczenie referendarza sądowego, chociażby dotyczyło kilku wpisów w rejestrze przedsiębiorców lub rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Art. 59 [Opłata od innych wniosków] Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera się od innych wniosków wymienionych w art. 52-58, jeżeli należą do właściwości sądu dokonujący wpisy w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Art. 60 [Wpis zastawu] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o wpis zastawu rejestrowego do rejestru zastawów.

Art. 61 [Zmiana wpisu w rejestrze zastawów] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o zmianę wpisu w rejestrze zastawów.

Art. 62 [Wykreślenie zastawu] Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o wykreślenie zastawu rejestrowego z rejestru zastawów.

Art. 63 [Przyjęcie dokumentów] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o przyjęcie dokumentów, o których mowa w art. 107 ustawy, oraz dokumentów zawierających dane niepodlegające według przepisów ustawy wpisowi do określonego działu Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 64 [Uwierzytelnienie odpisu statutu] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o uwierzytelnienie odpisu statutu w postępowaniu rejestrowym.

Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym.

Art. 65 [Organy przedsiębiorstwa państwowego] Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera się od wniosku w sprawie między organami przedsiębiorstwa państwowego i między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim albo organem sprawującym nadzór.

Art. 66 [Umorzenie utraconego dokumentu] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o umorzenie utraconego dokumentu.

Art. 67 [Złożenie do depozytu] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

1) złożenie przedmiotu wiadczony do depozytu sądowego;

2) wydanie z depozytu przedmiotu wiadczony.

Art. 67a [Opłata stała od wniosku]¹⁰⁾

1. Opłat stał w kwocie 1 000 zł pobiera się od wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych.

2. Opłat stał w kwocie 100 zł pobiera się od odwołania od orzeczenia zespołu orzekającego Komisji Prawa Autorskiego w sprawie o wskazanie organizacji właściwej w rozumieniu art. 107 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.¹¹⁾).

Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym.

Art. 68 [Zabezpieczenie roszczenia niemajątkowego] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o:

1) udzielenie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego, chyba że wniosek został zgłoszony w piśmie rozpoczynającym postępowanie;

2) zmianę lub uchylenie postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego.

Art. 69 [Zabezpieczenie roszczenia majątkowego] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) udzielenie zabezpieczenia roszczenia majątkowego, chyba że wniosek został zgłoszony w piśmie rozpoczynającym postępowanie;
- 2) zmian lub uchylenie postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia majątkowego.

Dział 6. Wysoko opłat w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 70 [Dłownik] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) wezwanie dłużnika do wykonania egzekwowanej czynności w wyznaczonym terminie oraz umocowanie wierzyciela do wykonania tej czynności na koszt dłużnika, w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu;
- 2) ukaranie grzywną dłużnika niewykonującego obowiązku zaniechania czynności lub nieprzeszkadzania czynnościom wierzyciela;
- 3) przeprowadzenie przez sąd egzekucji czynności o charakterze niemajątkowym, której inna osoba nie może za dłużnika wykonać;
- 4) ponowne wydanie tytułu wykonawczego w zamian utraconego;
- 5) nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku.

Art. 71 [Klauzula wykonalności] Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa, nakaz zapłaty albo ugoda zawarta przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie postanowienia sądu kierującego tego strony do mediacji;
- 2) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika;
- 3) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko lub na rzecz osoby innej niż wskazana w tytule egzekucyjnym, na którą przeszły uprawnienie lub obowiązki po powstaniu tytułu lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu;
- 4) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki;
- 5) ustanowienie zarządcy nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których prowadzi się egzekucję według przepisów o egzekucji z nieruchomości;
- 6) umorzenie księżeczki oszczędnościowej w związku z zajęciem wkładu, na który jest wystawiono;
- 7) zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie umowy o mediacji;
- 8) wydanie za wiadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 9) uchylenie za wiadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 10) wydanie za wiadczenia o utracie lub ograniczeniu wykonalności tytułu egzekucyjnego opatrzonego za wiadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego.

Art. 72 [Zarzut dotyczący nieruchomości] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) zarzutów na opis i oszacowanie nieruchomości;
- 2) zarzutów przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji oraz zaalenia na postanowienie wydane w wyniku rozpoznania zarzutów;
- 3) wniosku o podział złozonej od depozytu sądowego sumy odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomości i wypłat odszkodowania;
- 4) wniosku o udzielenie przybicia nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których egzekucję prowadzi się według przepisów o egzekucji z nieruchomości; opłat ten uiszcza się przed przysądzeniem własności;
- 5) wniosku o przeprowadzenie przez sąd egzekucji czynności o charakterze majątkowym, której inna osoba nie może wykonać za dłużnika;
- 6) zatwierdzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, a także wprowadzenia do planu zmian lub uzupełnień.

Art. 73 [Zarząd przymusowy; egzekucja] Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy przedsiabiorstwa lub gospodarstwa rolnego;
- 2) wszczęcie egzekucji przez sprzedaż przedsiabiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

Dział 7. Wysoko opłat w postępowaniu upadłościowym, układowym i naprawczym.

Art. 74 [Ogłoszenie upadłości] Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od:

- 1) wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 2) wniosku zarządcy zagranicznego w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego.

Art. 75 [Postępowanie upadłościowe i naprawcze] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera się od:

- 1) wniosku o wszczęcie postępowania naprawczego;
- 2) wniosku o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego;
- 3) zaalenia na postanowienia wydane w postępowaniu upadłościowym i naprawczym;
- 4) sprzeciwu co do uznania lub odmowy uznania zgłoszonych wierzytelności;
- 5) wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Art. 76 [Układ] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) zarzutów przeciwko układowi i przeciwko planowi podziału;
- 2) wniosku o uchylenie lub zmianę układu;
- 3) wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego;
- 4) wniosku w sprawie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej.

Dział 8. Opłaty kancelaryjne.

Art. 77 [Po wiadczenie odpisu]

1. Opłat od wniosku o wydanie na podstawie akt:

- 1) po wia dzonego odpisu, wypisu lub wyci gu,
- 2) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem prawomocno ci,
- 3) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalno ci,
- 4) za wia dzenia

- pobiera si w kwocie 6 złotych za ka d rozpocz t stron ic wydanego dokumentu.

2. Je eli dokument, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest sporz dzony w j zyku obcym albo zawiera tabele, pobiera si opłat w podwójnej wysoko ci.

3. Opłat , o której mowa w ust. 1, pobiera si od wniosku o odpis ksi gi wieczystej, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Art. 78 [Wydanie kopii dokumentu] Opłat od wniosku o wydanie kopii dokumentu, znajduj cego si w aktach sprawy, pobiera si w kwocie 1 złotego za ka d rozpocz t stron ic wydanego dokumentu.

Dział 9. Zwrot opłaty.

Art. 79 [Zwrot z urz du]

1. S d z urz du zwraca stronie:

1) ca ł uiszczon opłat od:

- a) pisma zwróconego wskutek braków formalnych,
- b) pisma odrzuconego lub cofni tego, je eli odrzucenie lub cofni cie nast piło przed wysłaniem odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron - przed wysłaniem zawiadomienia o terminie posiedzenia,
- c) za alenia na postanowienie w przedmiocie ukarania grzywn albo aresztem, zamiany grzywny na areszt albo w przedmiocie przymusowego sprowadzenia, je eli za alenie zostało uwzgl dnione w ca ł o ci,
- d) za alenia na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu lub tłumaczowi, je eli za alenie zostało uwzgl dnione w ca ł o ci,
- e) apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej w razie uwzgl dnienia rodka zaskar enia z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenia tego naruszenia przez s d odwoławczy lub S d Najwy szy,
- f) skargi na orzeczenie referendarza s dowego w razie jej uwzgl dnienia z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenie tego naruszenia przez s d,
- g) skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia w razie jej uwzgl dnienia;

2) trzy czwarte uiszczonej opłaty od:

- a) pisma wszczynaj cego post powanie w pierwszej instancji, je eli w toku post powania s dowego zawarto ugod przed mediatorem,
- b) skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia nieprzyj tej do rozpoznania przez S d Najwy szy,
- c) pozwu w post powaniu upominawczym, je eli uprawomocnił si nakaz zapłaty,
- d) pozwu w europejskim post powaniu nakazowym, je eli uprawomocnił si europejski nakaz zapłaty;

3) połow uiszczonej opłaty od:

- a) pisma cofni tego przed rozpocz cciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana,
- b) pozwu o rozwód lub separacj w razie orzeczenia rozwodu lub separacji na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie - po uprawomocnieniu si wyroku, z zastrze eniem art. 26 ust. 2,
- c) pisma wszczynaj cego post powanie w instancji, w której sprawa zako czyła si zawarciem ugody s dowej.

2. Poza wypadkami przewidzianymi w ust. 1 s d z urz du zwraca stronie ca ł uiszczon opłat od pozwu o rozwód lub separacj albo wniosku o separacj w razie cofni cia pozwu lub wniosku na skutek pojednania si stron w pierwszej instancji. W razie pojednania si stron przed zako czeniem post powania apelacyjnego, zwraca si połow uiszczonej opłaty od apelacji.

Art. 80 [Zwrot ró nicy]

1. S d z urz du zwraca stronie ró nic mi dzy opłat pobran od strony a opłat nale n .

2. Opłat zwraca s d, który j pobrał, a w przypadku gdy opłat pobierał notariusz - s d, który rozpoznawał wniosek.

Art. 81 [Przedawnienie roszczenia] Roszczenie strony o zwrot opłaty s dowej przedawnia si z upływem trzech lat, licz c od dnia powstania tego roszczenia.

Art. 82 [Zarz dzenie o zwrocie] Zwrot opłat, o którym mowa w niniejszym rozdziale, mo e równie zarz dzi przewodnicz cy lub referendarz s dowy.

Tytuł III. Wydatki.

Dział 1. Przepisy ogólne.

Art. 83 [Wydatki z urz du]

1. Je eli przepisy ustawy przewiduj obowi zek dziaania i dokonywania czynno ci po czoney z wydatkami z urz du, s d zarz dzi wykonanie tej czynno ci, a kwot potrzeb n na ich pokrycie wykłada tymczasowo Skarb Pa stwa. Dotyczy to tak e dopuszczenia i przeprowadzenia przez s d z urz du dowodu niewskazanego przez stron .

2. W orzeczeniu ko cz cym post powanie w sprawie s d orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Pa stwa wydatkach, stosuj c odpowiednio przepisy art. 113.

Art. 84 [Zwrot wydatków]

1. S d z urz du zwraca stronie wszelkie nale no ci z tytułu wydatków, stanowi ce ró nic mi dzy kosztami pobranymi od strony a kosztami nale nymi.

2. Przepisy art. 80-82 stosuje si odpowiednio do zwrotu zaliczki.

3. Przepis art. 5 ust. 3 stosuje si odpowiednio.

Dział 2. Nale no ci wiadków, biegłych, tłumaczy i stron w post powaniu cywilnym.

Art. 85 [wiadek, zwrot kosztów podró y]¹²⁾

1. wiadkowi przysuguje zwrot kosztów podró y - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynno ci s dowej na wezwanie s du - w wysoko ci rzeczywi cie poniesionych, racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim rodkiem transportu.

2. Górn granic nale no ci, o których mowa w ust. 1, stanowi wysoko kosztów przysuguj cych pracownikowi zatrudnionemu w pa stwowej lub samorz dowej jednostce sfery bud etowej z tytułu podró y słu bowej na obszarze kraju.

3. Według tych samych zasad wiadkowi przysuguje zwrot kosztów noclegu oraz utrzymania w miejscu wykonywania czynno ci s dowej.

4. Wysoko kosztów, o których mowa w ust. 1 i 3, wiadek powinien nale ycie wykaza .

Art. 86 [wiadek, zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie s du]¹³⁾

1. wiadkowi przysuguje zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa na wezwanie s du.

2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód za ka dy dzie udziału w czynno ciach s dowych przyznaje si wiadkowi w wysoko ci jego przeci tnego dziennego zarobku lub dochodu. W przypadku wiadka pozostaj cego w stosunku pracy przeci tny dzienny utracony zarobek oblicza si według zasad obwi zuj cych przy ustalaniu nale nego pracownikowi ekwiwalentu pieni nego za urlop.

3. Górn granic nale no ci, o których mowa w ust. 2, stanowi równowarto 4,6% kwoty bazowej dla osób zajmuj cych kierownicze stanowiska pa stwowe, której wysoko , ustalon według odr bnych zasad, okre la ustawa bud etowa. W przypadku gdy ogłoszenie ustawy bud etowej nast pi po dniu 1 stycznia roku, którego dotyczy ustawa bud etowa, podstaw obliczenia nale no ci za okres od 1 stycznia do dnia ogłoszenia ustawy bud etowej stanowi kwota bazowa w wysoko ci obwi zuj cej w grudniu roku poprzedniego.

4. Utrat zarobku lub dochodu, o których mowa w ust. 1, oraz ich wysoko wiadek powinien nale ycie wykaza .

Art. 87 [Prawo do dania zwrotu]

1. Prawo do dania nale no ci przewidzianych w art. 85 i 86 słu y osobie wezwanej w charakterze wiadka, je eli si stawia, cho by nie została przesłuchana.

2. W wypadku gdy osoba uprawniona do otrzymania nale no ci przewidzianych w art. 85 i 86 zostanie wezwana w charakterze wiadka w kilku sprawach na ten sam dzie , przyznaje si jej te nale no ci tylko raz.

3. wiadkowi, który zgłosił si bez wezwania s du, nale no ci przewidziane w art. 85 i 86 mog by przyznane tylko w wypadku, je eli został przesłuchany przez s d.

Art. 88 [Osoba towarzysz ca, zwrot kosztów podró y, utraconego zarobku]¹⁴⁾ Przepisy art. 85-87 stosuje si odpowiednio do osoby towarzysz cej wiadkowi, je eli wiadek nie mógł stawi si na wezwanie s du bez opieki tej osoby.

Art. 88a [wiadek zatrudniony w organie władzy publicznej, prawo do zwrotu nale no ci]¹⁵⁾ Przepisów art. 85-87 nie stosuje si do wiadka zatrudnionego w organie władzy publicznej, je eli powołany został do zeznawania w zwi zku z tym zatrudnieniem. W tym przypadku wiadkowi słu y prawo do nale no ci na zasadach okre lonych w przepisach reguluj cych wysoko i warunki ustalania nale no ci przysuguj cych pracownikowi zatrudnionemu w pa stwowej lub samorz dowej jednostce sfery bud etowej z tytułu podró y słu bowej na obszarze kraju.

Art. 89 [Biegły, wynagrodzenie za wykonan prac , zwrot kosztów]¹⁶⁾

1. Biegłemu powołanemu przez s d przysuguje wynagrodzenie za wykonan prac oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezb dnych dla wydania opinii.

2. Wysoko wynagrodzenia biegłego za wykonan prac ustala si , uwzgl dniaj c wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysoko wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie zło onego rachunku.

3. Wynagrodzenie biegłych oblicza si według stawki wynagrodzenia za godzin pracy albo według taryfy zryczałtowanej okre lonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze wzgl du na dziedzin , w której s oni specjalistami. Podstaw obliczenia stawki wynagrodzenia za godzin pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmuj cych kierownicze stanowiska pa stwowe, której wysoko okre la ustawa bud etowa.

4. Wynagrodzenie biegłego b d cego podatnikiem obwi zanym do rozliczenia podatku od towarów i usług podwy sza si o kwot podatku od towarów i usług, okre lon zgodnie ze stawk tego podatku obwi zuj c w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.

5. Minister Sprawiedliwo ci okre li, w drodze rozporz dzenia, stawki wynagrodzenia biegłych za wykonan prac oraz taryfy zryczałtowane, o których mowa w ust. 3, maj c na uwadze nakład pracy i kwalifikacje biegłego oraz

poziom wynagrodze uzyskiwanych przez pracowników wykonuj cych podobne zawody, stopie zło ono ci problemu b d cego przedmiotem opinii oraz warunki, w jakich opracowano opini , a tak e sposób dokumentowania wydatków niez bnych dla wydania opinii.

Art. 90 [Biegły, tłumacz, zwrot kosztów podró y] ¹⁷⁾ Do biegłego i tłumacza powołanych przez s d stosuje si odpowiednio art. 85. Dotyczy to równie sytuacji, gdy s d nie skorzystał z usług takiego biegłego lub tłumacza.

Art. 90a [Biegły, tłumacz, zwrot utraconego zarobku lub dochodu] ¹⁸⁾

1. Biegłemu lub tłumaczowi wezwanemu przez s d, w razie nieskorzystania z jego usług, przysługuje zwrot utraconego zarobku lub dochodu.

2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód przyznaje si biegłemu lub tłumaczowi, uwzgl dniaj c ich kwalifikacje i czas zu yty w zwi zku z wezwaniem. Przepisy art. 86 ust. 3 i 4 stosuje si odpowiednio.

Art. 90b [Biegły, tłumacz, zwrot kosztów podró y, noclegu, utrzymania w razie wezwania w kilku sprawach] ¹⁹⁾ W razie wezwania biegłego lub tłumacza do s du w kilku sprawach na ten sam dzie , zwrot kosztów podró y, noclegu, utrzymania w miejscu wykonywania czynno ci s dowej, utraconego zarobku lub dochodu z powodu stawiennictwa na wezwanie s du, przysługuje im tylko raz.

Art. 91 [Nale no ci dla strony] W wypadku gdy obowi zuj ce przepisy przewiduj przyznanie stronie nale no ci w zwi zku z jej udziałem w post powaniu s dowym, nale no ci te przyznaje si stronie w wysoko ci przewidzianej dla wiadków.

Art. 92 [Wniosek o zwrot]

1. Zwrot wydatków, utraconego zarobku lub dochodu, wynagrodzenia i kosztów podró y przyznaje si na wniosek wiadka, biegłego lub tłumacza zło ony na pi mie lub ustnie do protokołu rozprawy.

2. ²⁰⁾ Wniosek o przyznanie nale no ci, o których mowa w ust. 1, składa si ustnie do protokołu lub na pi mie, w terminie 3 dni od dnia zako czenia czynno ci z udziałem osoby uprawnionej do tych nale no ci, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 88 - z udziałem wiadka, któremu ona towarzyszyła.

3. Roszczenie o zwrot nale no ci, o których mowa w ust. 1, przedawnia si z upływem lat trzech, licz c od dnia powstania tego roszczenia.

4. wiadek, biegły lub tłumacz powinni by pouczeni o prawie i sposobie zgłoszenia wniosku o zwrot nale no ci oraz o skutkach niezachowania terminu wskazanego w ust. 2.

Art. 93 [Organ przyznaj cy nale no]

1. Nale no ci wiadków, biegłych, tłumaczy i stron przyznaje i ustala s d lub referendarz s dowy.

2. Przyznan nale no ci y wypłaci niezwłocznie. W wypadku niemo no ci niezwłocznej wypłaty nale no przekazuje si przekazem pocztowym lub przelewem bankowym bez obci nia wiadka, biegłego lub tłumacza opłat pocztow lub kosztami przelewu.

Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów s dowych.

Art. 94 [Skarb Pa stwa] Skarb Pa stwa nie ma obowi zku uiszczania opłat.

Art. 95 [Zwolnienia przedmiotowe od opłat]

1. Nie pobiera si opłat od wniosku:

1) o udzielenie zabezpieczenia, zgłoszonego w pi mie rozpoczynaj cym post powanie;

2) ²¹⁾ o przyj cie o wiadczenia o uznaniu dziecka, o nadanie dziecku nazwiska, o przysposobienie dziecka, o odebranie osoby podlegaj cej władzy rodzicielskiej lub pozostaj cej pod opiek oraz o umieszczenie dziecka w rodzinie zast pczej lub rodzinnym domu dziecka;

3) o przesłuchanie wiadka testamentu ustnego, o otwarcie i ogłoszenie testamentu oraz o zwolnienie z obowi zków wykonawcy testamentu;

4) b d cego podstaw wszcz cia przez s d post powania z urz du, a tak e od pism składanych s dowi opieku czemu w wykonaniu obowi zku wynikaj cego z ustawy albo nało onego przez ten s d;

5) o odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt;

6) o wpis w ksi dze wieczystej prawa własno ci uzyskanego na podstawie przekształcenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa u ytkowania wieczystego w prawo własno ci nieruchomości (Dz.U. Nr 175, poz. 1459, z 2007 r. Nr 191, poz. 1371, z 2009 r. Nr 206, poz. 1590 oraz z 2010 r. Nr 21, poz. 109);

7) o wpis do Krajowego Rejestru S dowego organizacji społecznych oraz ko ciołów i zwi zków wyznaniowych ubiegaj cych si o status organizacji po ytku publicznego.

1a. Nie pobiera si opłat od pozwu o odszkodowanie, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat maj tkowych wynikaj cych z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolno ci i praw człowieka i obywatela (Dz.U. Nr 233, poz. 1955).

2. Nie pobiera si opłat od:

1) za alenia na postanowienie s du, którego przedmiotem jest odmowa zwolnienia od kosztów s dowych lub cofni cie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;

2) za alenia na postanowienie s du dotycz ce wysoko ci opłaty albo wysoko ci wydatków;

3) skargi na orzeczenie referendarza s dowego w przedmiocie zwolnienia od kosztów s dowych;

4) skargi na orzeczenie referendarza s dowego w przedmiocie odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego.

3. Nie pobiera si opłat od wniosku, za alenia i apelacji nieletniego w post powaniu w sprawach nieletnich.

4. Nie pobiera si opłat od skargi na orzeczenie referendarza s dowego i za alenia w elektronicznym post powaniu upominawczym.

Art. 96 [Zwolnienia podmiotowe od kosztów]

1. Nie maj obowi zku uiszczenia kosztów s dowych:

- 1) strona dochodzi ca ustalenia ojcostwa lub macierzy stwa oraz roszcze z tym zwi zanych;
- 2) strona dochodzi ca roszcze alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obni enie alimentów;
- 3) strona wnosz ca o uznanie postanowie umownych za niedozwolone;
- 4) pracownik wnosz cy powództwo lub strona wnosz ca odwołanie do s du pracy i ubezpiecze społecznych, z zastrze eniem art. 35 i 36;
- 5) kurator wyznaczony przez s d orzekaj cy lub s d opieku czy dla danej sprawy;
- 6) ²²⁾ prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Pacjenta;
- 7) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotycz cych praktyk ograniczaj cych konkurencj oraz praktyk naruszaj cych zbiorowe interesy konsumentów;
- 8) inspektor pracy oraz zwi zki zawodowe w sprawach z zakresu prawa pracy;
- 9) strona w sprawach zwi zanych z ochron zdrowia psychicznego;
- 9a) osoba ubezwłasnowolniona w sprawach o uchylenie lub zmian ubezwłasnowolnienia;
- 10) strona, która została zwolniona od kosztów s dowych przez s d - w zakresie przyznanego jej zwolnienia;
- 11) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotycz cych ochrony indywidualnych interesów konsumenta;
- 12) ²³⁾ strona dochodzi ca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w dziale VIII ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 163, poz. 981).

2. Za kuratora wydatki ponosi tymczasowo strona, dla której kurator został ustanowiony, a gdyby to nie było mo liwe - strona, która swym wnioskiem lub sw czynno ci spowodowała ustanowienie kuratora, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

3. W pozostałych wypadkach, o których mowa w ust. 1, za stron zwolnion od kosztów s dowych wydatki ponosi tymczasowo Skarb Pa stwa.

4. W wypadku gdy powództwo o ustalenie ojcostwa oka e si oczywi cie bezzasadne, s d w orzeczeniu ko cz cym post powanie w sprawie mo e obci y powoda nieuiszczonymi kosztami s dowymi, bior c pod uwag wszystkie okoliczno ci sprawy.

Art. 97 [Roszczenia pracownicze] W toku post powania w sprawach z zakresu prawa pracy o roszczenia pracownika wydatki obci aj ce pracownika ponosi tymczasowo Skarb Pa stwa. S d pracy w orzeczeniu ko cz cym post powanie w instancji rozstrzyga o tych wydatkach, stosuj c odpowiednio przepisy art. 113, z tym e obci enie pracownika tymi wydatkami mo e nast pi w wypadkach szczególnie uzasadnionych.

Art. 98 [Sprawy z zakresu ubezpiecze społecznych] W toku post powania w sprawach z zakresu ubezpiecze społecznych wydatki ponosi Skarb Pa stwa.

Art. 99 [Za alenie na zarz dzenie] Nie pobiera si opłaty s dowej, a uiszczon opłat zwraca si , je eli za alenie, wniesione na zarz dzenie przewodnicz ego o zwrocie pisma albo na postanowienie s du o odrzuceniu rodka zaskar enia, s d uzna za oczywi cie uzasadnione.

Art. 100 [Strona w cało ci zwolniona od kosztów]

1. Strona w cało ci zwolniona od kosztów s dowych z mocy ustawy nie uiszcza opłat s dowych i nie ponosi wydatków, które obci aj tymczasowo Skarb Pa stwa.

2. S d mo e zwolni stron od kosztów s dowych w cało ci. Przepis ust. 1 stosuje si odpowiednio.

Art. 101 [Zwolnienie cz ciowe]

1. S d mo e zwolni stron od kosztów s dowych w cz ci, je eli strona jest w stanie ponie tylko cz tych kosztów.

2. Cz ciowe zwolnienie od tych kosztów mo e polega na zwolnieniu od poniesienia albo ułamkowej lub procentowej ich cz ci, albo okre lonej ich kwoty, albo niektórych opłat lub wydatków. Mo e te polega na przyznaniu zwolnienia co do pewnej cz ci roszczenia lub co do niektórych roszcze dochodzonych ł cznie; roszczenia te lub ich cz ci s d oznacza w postanowieniu o przyznaniu cz ciowego zwolnienia od kosztów s dowych.

3. Strona cz ciowo zwolniona od kosztów s dowych obowi zana jest ui ci opłaty oraz ponie wydatki w takiej wysoko ci, jaka nie jest obj ta zwolnieniem przyznanym przez s d. Przepis art. 100 ust. 1 stosuje si odpowiednio.

Art. 102 [Wniosek o zwolnienie]

1. Zwolnienia od kosztów s dowych mo e si domaga osoba fizyczna, je eli zło y o wiadczenie, z którego wynika, e nie jest w stanie ich ponie bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

2. Do wniosku o zwolnienie od kosztów s dowych powinno by doł czone o wiadczenie obejmuj ce szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majtku, dochodach i ródlach utrzymania osoby ubiegaj cej si o zwolnienie od kosztów. O wiadczenie sporz dza si według ustalonego wzoru. Je eli o wiadczenie nie zostało zło one albo nie zawiera wszystkich wymaganych danych, stosuje si art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks post powania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z pó n. zm. ²⁴⁾).

3. S d mo e odebra od osoby ubiegaj cej si o zwolnienie od kosztów s dowych przyrzeczenie o tre ci: " wiadomy znaczenia mych słów i odpowiedzialno ci przed prawem zapewniam, e zło one przeze mnie o wiadczenie o stanie rodzinnym, majtku, dochodach i ródlach utrzymania jest prawdziwe i rzetelne". Przed odebraniem przyrzeczenia nale y pouczy osob ubiegaj c si o zwolnienie od kosztów s dowych o tre ci art. 111.

4. Wniosek o zwolnienie od kosztów strony reprezentowanej przez adwokata lub radc prawnego zło ony bez doł czenia o wiadczenia, o którym mowa w ust. 2, przewodnicz cy zwraca bez wzywania i uzupełnienie braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów s dowych.

Art. 103 [Zwolnienie osoby prawnej] S d mo e przyzna zwolnienie od kosztów s dowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieb d cej osob prawn , której ustawa przyznaje zdolno prawn , je eli wykazała, e nie ma dostatecznych rodków na ich uiszczenie.

Art. 104 [Zwolnienie organizacji społecznych]

1. Nie maj obowi zku uiszczania opłat organizacje po ytku publicznego działaj ce na podstawie przepisów o działalno ci po ytku publicznego i o wolontariacie, z wyj tkiem spraw dotycz cych prowadzonej przez te organizacje działalno ci gospodarczej, a tak e organizacje pozarz dowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalno ci po ytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z pó n. zm. ²⁵⁾) w sprawach dotycz cych realizacji zleconego zadania publicznego na podstawie przepisów o

działalności po wytku publicznego i o wolontariacie.

2. Innym organizacjom społecznym, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, sędziom może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych w ich własnych sprawach prowadzonych w związku z działalnością społeczną, naukową, o wiatow, kulturalną, sportową, dobroczynną, samopomocową, w zakresie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i opieki społecznej. Przyznając zwolnienie od kosztów sądowych, sędzią uwzględni przede wszystkim statutowe cele działalności danej organizacji i możliwości oraz potrzeby realizacji tych celów na drodze postępowania cywilnego.

Art. 104a [Wyłączenie stosowania]²⁶⁾ W elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz do złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym przepisów art. 96 ust. 1 pkt 10, art. 100-103, art. 104 ust. 2 i art. 105 nie stosuje się.

Art. 105 [Forma wniosku]

1. Wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy. W razie złożenia wniosku ustnie do protokołu, o wiadomości, o którym mowa w art. 102 ust. 2, może być złożone także do protokołu.

2. Osoba fizyczna, która nie ma miejsca zamieszkania w siedzibie tego sądu, może złożyć wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce swego zamieszkania. Sędzią przesyła niezwłocznie ten wniosek właściwemu sądowi.

Art. 106 [Zwolnienie w postępowaniu wieczystoksięgowym]

1. Zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu wieczystoksięgowym może nastąpić wyłącznie przed złożeniem wniosku o wpis do księgi wieczystej.

2. Jeżeli wniosek o dokonanie wpisu do księgi wieczystej ma być zamieszczony w akcie notarialnym, zwolnienie od kosztów sądowych może nastąpić wyłącznie przed zawarciem tego aktu notarialnego.

3. Wniosek o dokonanie wpisu do księgi wieczystej powinien być złożony w terminie 3 miesięcy od doręczenia postanowienia o zwolnieniu od kosztów sądowych, pod rygorem upadku zwolnienia.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli obowiązek poniesienia kosztów sądowych powstał po wydaniu orzeczenia, w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Art. 107 [Oddalenie wniosku]

1. W razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strona nie może ponownie domagać się zwolnienia powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego wniosku.

2. Ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu. Na odrzucenie wniosku nie przysługuje zażalenie.

Art. 108 [Obowiązek zwrotu kosztów procesu] Zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Art. 109 [Wzajemność co do stanu majątkowego]

1. Sędzią może zarządzić stosowne dochodzenie, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy lub o wiadczeń strony przeciwnej powziętą wątpliwość co do rzeczywistego stanu majątkowego strony domagającej się zwolnienia od kosztów sądowych lub z niego korzystającej.

2. Sędzią odmawia zwolnienia od kosztów sądowych stronie w razie oczywistej bezzasadności dochodzonego roszczenia lub obrony praw.

Art. 110 [Cofnięcie zwolnienia przez sąd] Sędzią cofa zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli okazało się, że okoliczności, na podstawie których je przyznano, nie istniały lub przestały istnieć. W obu wypadkach strona obowiązana jest uiścić wszystkie przepisane opłaty oraz zwrócić wydatki, jednakże w drugim wypadku sędzią może obciążyć stroną tym obowiązkiem także ciowo, stosownie do zmiany, jaka nastąpiła w jej stosunkach. W takim wypadku stosuje się przepis art. 111.

Art. 111 [Grzywna]

1. Strona, która uzyskała zwolnienie od kosztów sądowych na podstawie wiadomego podania nieprawdziwych okoliczności, sąd, cofając zwolnienie, skazuje na grzywnę w wysokości do 1 000 złotych. Niezależnie od obowiązku uiszczenia grzywny strona powinna uiścić wszystkie przepisane opłaty i pokryć obciążone wydatki.

2. Osoba, która ponownie zgłosiła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, wiadomie podając nieprawdziwe okoliczności o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, sąd, odrzucając wniosek, skazuje na grzywnę w wysokości do 2 000 złotych.

Art. 111a [Doręczenie postanowienia] Postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych lub o cofnięciu takiego zwolnienia doręcza się tylko stronie, która złożyła wniosek o zwolnienie od kosztów.

Art. 112 [Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych]

1. Zgłoszenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz wniesienie roszczenia odwoławczego od postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania, chyba że chodzi o zwolnienie powoda od kosztów sądowych na skutek wniosku zgłoszonego w pozwie lub przed wytoczeniem powództwa.

2. Jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzeczownika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekła sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany terminie, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sąd drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

4. Ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, nie ma wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma.

Art. 113 [Obciążenie przeciwnika kosztami]

1. Kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

2. Koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje uiścić z roszczenia zasądzonego na rzecz:

- 1) strony, której czynnośc spowodowała ich powstanie;
 - 2) strony zastępczej przez kuratora lub
 - 3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania.
3. Koszty sądowe, których nie miał obowiązku uiścić kurator, sąd może nakazać uiścić z innego majątku strony zastępczej przez kuratora.

4. W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może odstąpić od przewidzianego w ust. 2 i 3 obciążenia kosztami.

5. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do opłat, których nie miał obowiązku uiścić Skarbu Państwa.

Art. 114 [Ustawowe prawo zastawu] W wypadkach uregulowanych w art. 113 ust. 2 i 3 Skarbu Państwa przysługuje na zasądzonym roszczeniu ustawowe prawo zastawu.

Art. 115 [Postępowanie egzekucyjne] Należność Skarbu Państwa z tytułu kosztów sądowych obciążających przeciwnika strony podlega zaspokojeniu w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym w tej samej kolejności i w tych samych granicach, co należność tej strony z tytułu zasądzonego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Art. 116 [Przedawnienie roszczenia Skarbu Państwa] Roszczenie Skarbu Państwa o uiszczenie kosztów sądowych przedawnia się z upływem trzech lat, licząc od dnia, w którym nastąpiło prawomocne zakończenie sprawy.

Art. 117 [Ugoda między stronami] Strony mogą w ugodzie sądowej ustalić, którą z nich i w jakiej części mają obciążać nieuiszczone koszty sądowe. Jeżeli ugoda nie stanowi inaczej, w sprawie zakończonej ugodą koszty, o których mowa w art. 113 ust. 1, ponoszą obie strony w równych częściach. Przepisy art. 113 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.

Art. 118 [Uprawnienie referendarza sądowego] Czynności w zakresie zwalniania od kosztów sądowych, przewidziane w ustawie, może wykonywać referendarz sądowy.

Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych.

27)

Art. 119 [Przyczyny umorzenia; odroczenie należności]²⁸⁾ Zapłata należności Skarbu Państwa z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych oraz grzywien orzeczonych w postępowaniu cywilnym, zwanych dalej "należnościami sądowymi", może być rozłożona na raty albo umorzona, jeżeli natychmiastowe ich uiszczenie byłoby połączone z niewspółmiernymi trudnościami lub groziłoby dłużnikowi zbyt ciężkimi skutkami.

Art. 120 [Rozłożenie na raty]

1. Zapłata należności sądowych może być na wniosek dłużnika rozłożona na raty lub odroczone na okres do dwóch lat, a w wyjątkowych wypadkach na okres do trzech lat. Niezapłacenie którejkolwiek raty w terminie powoduje natychmiastowo wymagalność pozostałej części należności.

2. Rozłożenie na raty lub odroczenie terminu zapłaty może być cofnięte w razie stwierdzenia, że nie istnieją już okoliczności, które je uzasadniały.

3. Zapłata sumy niższej niż trzykrotna wysokość opłaty podstawowej nie może być rozłożona na raty.

Art. 121 [Umorzenie na wniosek]²⁹⁾ Należności sądowe mogą być umorzone na wniosek dłużnika w całości albo w części, jeżeli wykazał on, że ze względu na swoją sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów nie jest w stanie ich uiścić, a uiszczenie należności poczyniłoby wyjątkowo ciężkie skutki dla niego lub jego rodziny. Do wniosku dłużnik powinien dołączyć oświadczenie, o którym mowa w art. 102 ust. 2.

Art. 122 [Umorzenie z urzędu]³⁰⁾ Należności sądowe mogą być umorzone w całości albo w części z urzędu, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna, a ponowne jej wszczęcie w późniejszym czasie byłoby bezcelowe.

Art. 123 [Uprawnienia prezesa sądu]³¹⁾ O rozłożeniu na raty lub umorzeniu należności sądowych orzeczonych w postępowaniu przed sądami powszechnymi oraz przed Sędzią Najwyższym rozstrzyga ostatecznie prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Uprawnienia te przysługują również kierownikowi ośrodka zamiejscowego sądu lub przewodniczącemu wydziału zamiejscowego sądu.

Art. 124 [Rozpoznanie wniosku]³²⁾

1. Wnioski o rozłożenie na raty lub umorzenie należności sądowych wnoszą się do prezesa sądu właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji.

2. Po rozpoznaniu wniosku o rozłożenie na raty lub umorzenie należności sądowych, albo w razie wystąpienia okoliczności dających podstawę do wszczęcia postępowania o umorzenie należności sądowych z urzędu, prezes sądu wydaje stosowne zarządzenie.

Art. 125 [Zastępczo] Czynności w sprawach odroczenia lub rozłożenia na raty należności sądowych może - na zarządzenie prezesa sądu rejonowego lub okręgowego - wykonywać referendarz sądowy. Na zarządzenie referendarza przysługuje skarga do sądu.

Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiazujacych.

Art. 126 (pominiety)³³⁾
Art. 127 (pominiety)³³⁾
Art. 128 (pominiety)³³⁾
Art. 129 (pominiety)³³⁾
Art. 130 (pominiety)³³⁾
Art. 131 (pominiety)³³⁾
Art. 132 (pominiety)³³⁾
Art. 133 (pominiety)³³⁾
Art. 134 (pominiety)³³⁾
Art. 135 (pominiety)³³⁾
Art. 136 (pominiety)³³⁾
Art. 137 (pominiety)³³⁾
Art. 138 (pominiety)³³⁾
Art. 139 (pominiety)³³⁾
Art. 140 (pominiety)³³⁾
Art. 141 (pominiety)³³⁾
Art. 142 (pominiety)³³⁾
Art. 143 (pominiety)³³⁾
Art. 144 (pominiety)³³⁾
Art. 145 (pominiety)³³⁾
Art. 146 (pominiety)³³⁾
Art. 147 (pominiety)³³⁾

Tytuł VII. Przepisy przejciowe i końcowe.

Art. 148 [Obowiazywanie przepisów wykonawczych]

1. Jeżeli obowiazujące przepisy powołują się na przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych albo odsyłają ogólnie do tych przepisów, stosuje się odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie ustawy zachowują moc przepisy wydane przed wejściem w życie ustawy.

Art. 149 [Sprawy w toku]

1. W sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych.

2. W sprawach egzekucyjnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych stosuje się a do zakończenia postępowania.

Art. 150 [Derogacja] Traci moc ustawa z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 i Nr 233, poz. 1955, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874 i Nr 139, poz. 1323, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 68, poz. 609).

Art. 151 [Wejście w życie] Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia³⁴⁾.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych władniowych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

2) Art. 9 pkt 3 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

3) Art. 13 oznaczenie ust. 1 i ust. 2 dodane ustawą z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

4) Art. 15 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

5) Utracił moc z dniem 24.12.2008 r. w zakresie, w jakim stanowi, że w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłat stałą, liczoną jak od pozwu od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji, zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 16.12.2008 r. sygn. akt P 17/07 (Dz.U. Nr 228, poz. 1524).

6) Art. 26 ust. 1 pkt 7 dodany ustawą z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych władniowych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U.

Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

7) Art. 52 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

8) Art. 53 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

9) Art. 55 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

10) Art. 67a dodany ustawą z dnia 8.07.2010 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1016), która wchodzi w życie 21.10.2010 r.

11) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 152, poz. 1016

12) Art. 85 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

13) Art. 86 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

14) Art. 88 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

15) Art. 88a dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

16) Art. 89 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

17) Art. 90 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

18) Art. 90a dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

19) Art. 90b dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

20) Art. 92 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

21) Art. 95 ust. 1 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 9.06.2011 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 887), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

22) Art. 96 ust. 1 pkt 6 w brzmieniu ustawy z dnia 24.09.2010 r. (Dz.U. Nr 197, poz. 1307), która wchodzi w życie 9.11.2010 r.

23) Art. 96 ust. 1 pkt 12 w brzmieniu ustawy z dnia 9.06.2011 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 981), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

24) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz.

231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242,

z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r.

Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr

115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43,

poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr

117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106,

poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr

73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz.

508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25,

poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr

219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz.

1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr

68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr

204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz.

732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438,

Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104,

poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr

47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr

123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96,

poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr

220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz.

592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45 i Nr 40, poz. 229.

25) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z

2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2008 r. Nr 209,

poz. 1316, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 22, poz. 120 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146.

26) Art. 104a w brzmieniu ustawy z dnia 1.04.2011 r. (Dz.U. Nr 92, poz. 531), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

27) Tytuł tytułu V w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

28) Art. 119 w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

29) Art. 121 w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

30) Art. 122 w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

31) Art. 123 w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

32) Art. 124 w brzmieniu ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

33) Dotyczy zmian innych ustaw.

33) Dotyczy zmian innych ustaw.

33) Dotyczy zmian innych ustaw.

